

Kestävän liikkumisen edistäminen Pohjois-Pohjanmaan kunnissa

Tavoitteet, keinot ja esimerkkejä

KESTÄVÄN LIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA

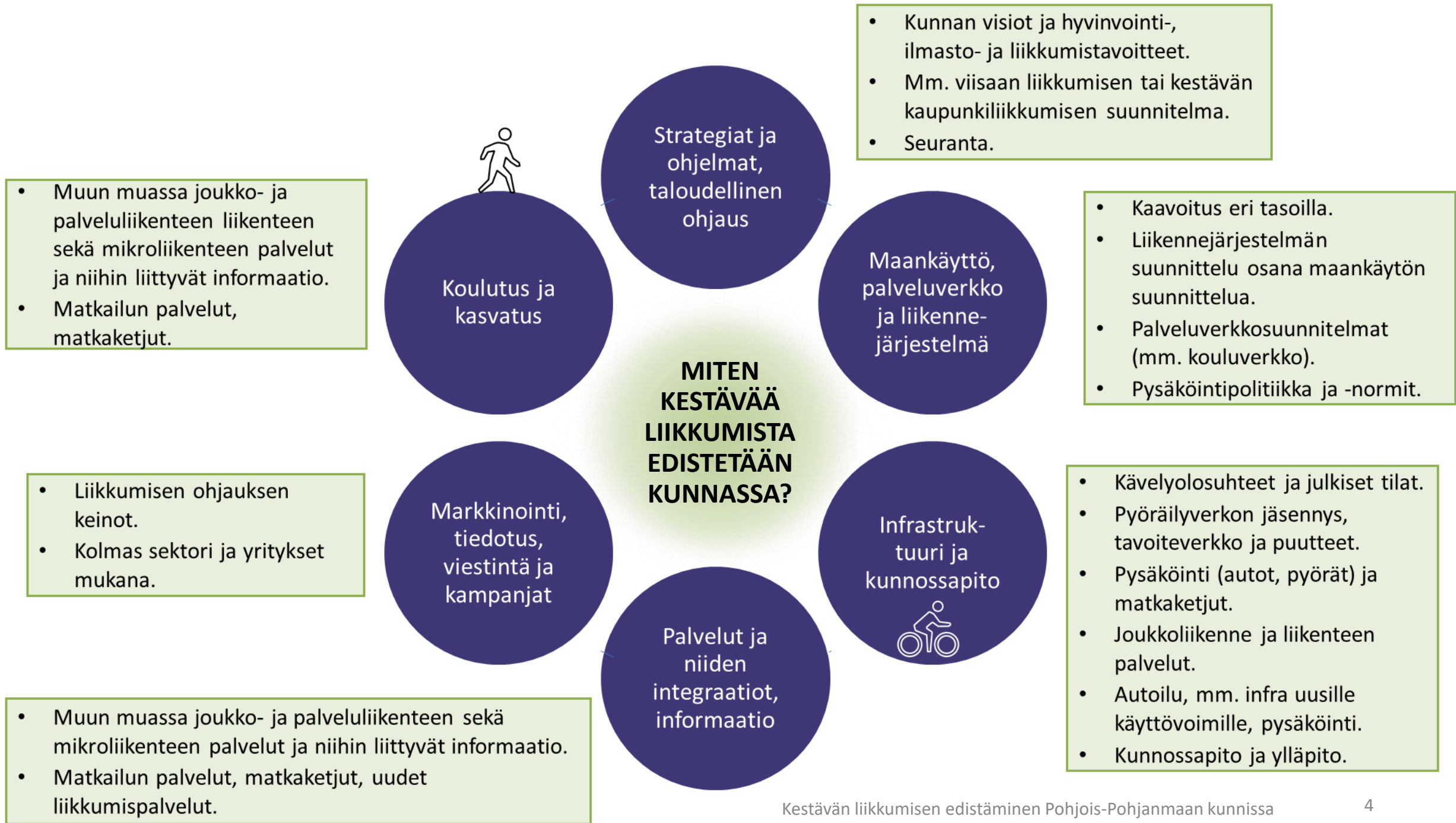
- Tavoitteena on turvallinen, terveellinen, sujuva ja hiilineutraali liikkuminen.
- Kestävän liikkumisen edistäminen on osa kunnan tavoitteita, toimintaa, rahoitusta ja seurantaa.
- Kestävän liikkumisen edistäminen näkyy:
 - Maankäytön, palveluiden ja liikkumisen yhteissuunnitteluna.
 - Eri kulkutapojen kokonaisvaltaisena ja suunnitelmallisena kehittämisenä.
 - Kulkutapasiirtymänä kestävämpiin kulkutapoihin, ts. kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen.
 - Vähäpäästöisemmän autoilun (ml. kuljetukset) edistämisenä.
- Edistämistä selkeyttää toimenpideohjelma, jota toteutetaan ja sen toteuttamista sekä vaikuttavuutta seurataan.

Kunta, viranomaiset ja muut toimijat
kehittävät asukkaiden kanssa
vuorovaikutuksessa
kestävää liikkumista

Palvelut
Asuminen
Ympäristö
Työ ja toimeentulo
Liikkumismahdollisuudet
Virkistys
Väylät
Tieto

Valtionavustukset kunnan työn tukena

Liikkumisen ohjauksen valtionavustus

- Liikkumisen ohjauksen hankkeisiin, joissa tiedollisen ohjauksen, koordinoinnin tai palvelun kehittämisen kautta kannustetaan kestävään liikkumiseen.
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämishelmiin.
- Vuosittain vaihtuvat painopisteet.
- Avustusta voivat saada kunnat, kuntayhtymät ja muut voittoa tavoittelemattoman yhteisöt.

Tieliikenteen turvallisuuden valtionavustus

- Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämiseen.
- Alueellisiin ja paikallisiin tieliikenteen turvallisuutta koskeviin kehittämishankkeisiin ja kokeiluihin sekä tieliikenteen turvallisuustutkimuksiin.
- Vuosittain vaihtuvat painopisteet.
- Avustusta voivat saada kunnat, kuntayhtymät ja muut voittoa tavoittelemattoman yhteisöt.

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustus

- Laadukkaan ja eri käyttäjäryhmien tarpeita nykyistä paremmin palvelevan jalankulku- ja pyöräliikenteen infrastruktuurin rakentamiseen.
- Kohdistuu kunnan infrastruktuuriin.
- Hakijana kunta.

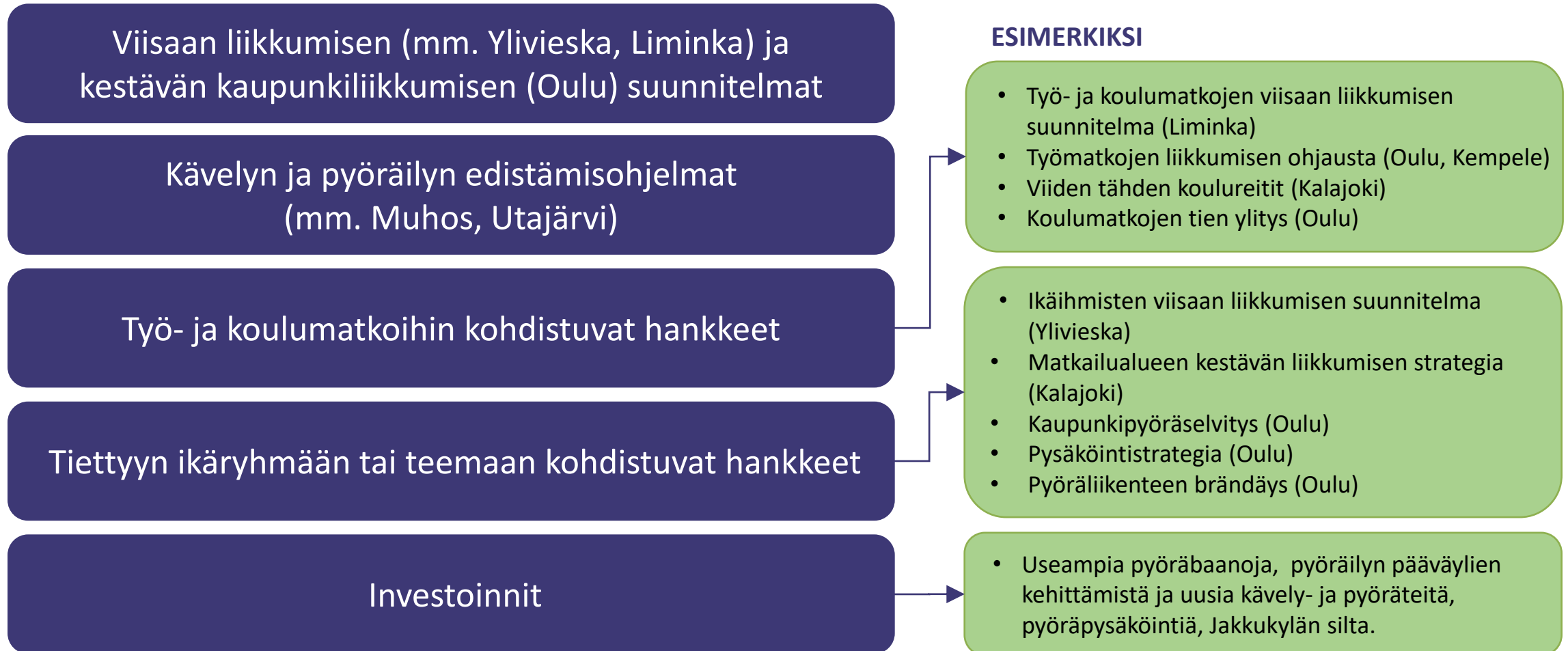
Lisäksi ELY-keskus tukee esim. liikenneturvallisuuden toimijatyötä ja toteuttaa suunnittelua ja hankkeita tieverkolla.

Liikkumisen ohjauksen valtionavustus: <https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-liikkumisen-ohjauksen-valtionavustusta>

Tieliikenteen turvallisuuden valtionavustus: <https://www.traficom.fi/fi/traficom/tietoa-traficomista/tieliikenteen-turvallisuuden-valtionavustus>

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustus: <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/liikennejarjestelma/kavelyn-ja-pyorailyn-investointiohjelman-valtionavustus>

Esimerkkejä Pohjois-Pohjanmaan kunnissa tehdyistä toimista valtionavustuksilla tai yhteistyössä ELY:n kanssa

Esimerkkinä Utajärvi

Pitkäjänteistä pyöräilyn edistämistä

”Pyöräily vähentää Hinku-kuntamme kasvihuonekaasupäästöjä ja melu-
rasitetta, tuo iloa ja hyvinvointia
kuntalaisille ja soveltuu arkiliikuntana
kaikenikäisille. Turvallinen pyöräily on
ollut kiinteä osa alakoulun liikenne-
kasvatusta vuodesta 2013 lähtien.
Rokuan maastopyöräilyreitit ovat hyvin
suosittuja ja ovat luoneet
liiketoimintamahdollisuuksia
paikallisille majoitus- ja ohjelma-
palveluyrityksille.”

- *Thomas Virta, Utajärven kunta*

Kuva: Thomas Virta

Suunnitelmallista kävelyn ja pyöräilyn kehittämistä

- Utajärven kunta liittyi Pyöräilykuntien verkostoon 2013 tavoitteenaan edistää pyöräilyä kaikissa ikäryhmissä.
- Kehittämisen suunta *Utajärvi pyöräilyn laatukunnaksi ohjelmalla 2015–2021*.
 - Vuorovaikutteisen suunnitteluprosessin yhteydessä tehtiin liikkumiskysely, jolla kerättiin myös tietoa tyytyväisyydestä kävelyyn ja pyöräilyyn.
 - Työ rahoitettiin osittain Liikkumisen ohjauksen valtionavulla.
- Kävelyn ja pyöräilyn sekä sen turvallisuuden edistäminen ovat kiinteä osa kunnan liikennekasvatustyötä ja liikenneturvallisuuden toimijatyötä. Esimerkiksi Pyöräilymerkin opetus, liikenneturvallisuusviikko ja turvallisuuspäivät kouluilla.
- Pyöräilyyn liittyviä tapahtumia, joissa kuntalaiset aktiivisia ja hankintoja. Mm. Kilometrikisa, Yhteisvastuu -tapahtuma, Pyöräilyviikon tapahtumat, laina-, kunta-, riksa- ja tavarapyörät.
- Maastopyöräreittien suunnittelu ja toteutus (Rokua, taajama), Hyvinvointiraitin osallistava suunnittelu ja toteutus, tienylityspaikkojen parantaminen.
- Aktiivinen viestintä ja tiedotus.
- Utajärven kunta sai Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenneturvallisuuspalkinnon 2020 pyöräilyn ja sen turvallisuuden pitkäjänteisestä edistämisestä.
- Tekeillä vuonna 2021 Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma, johon on saatu valtionavustusta.

Esimerkkinä Ylivieska

Viisaan liikenteen suunnitelmasta toteutukseen

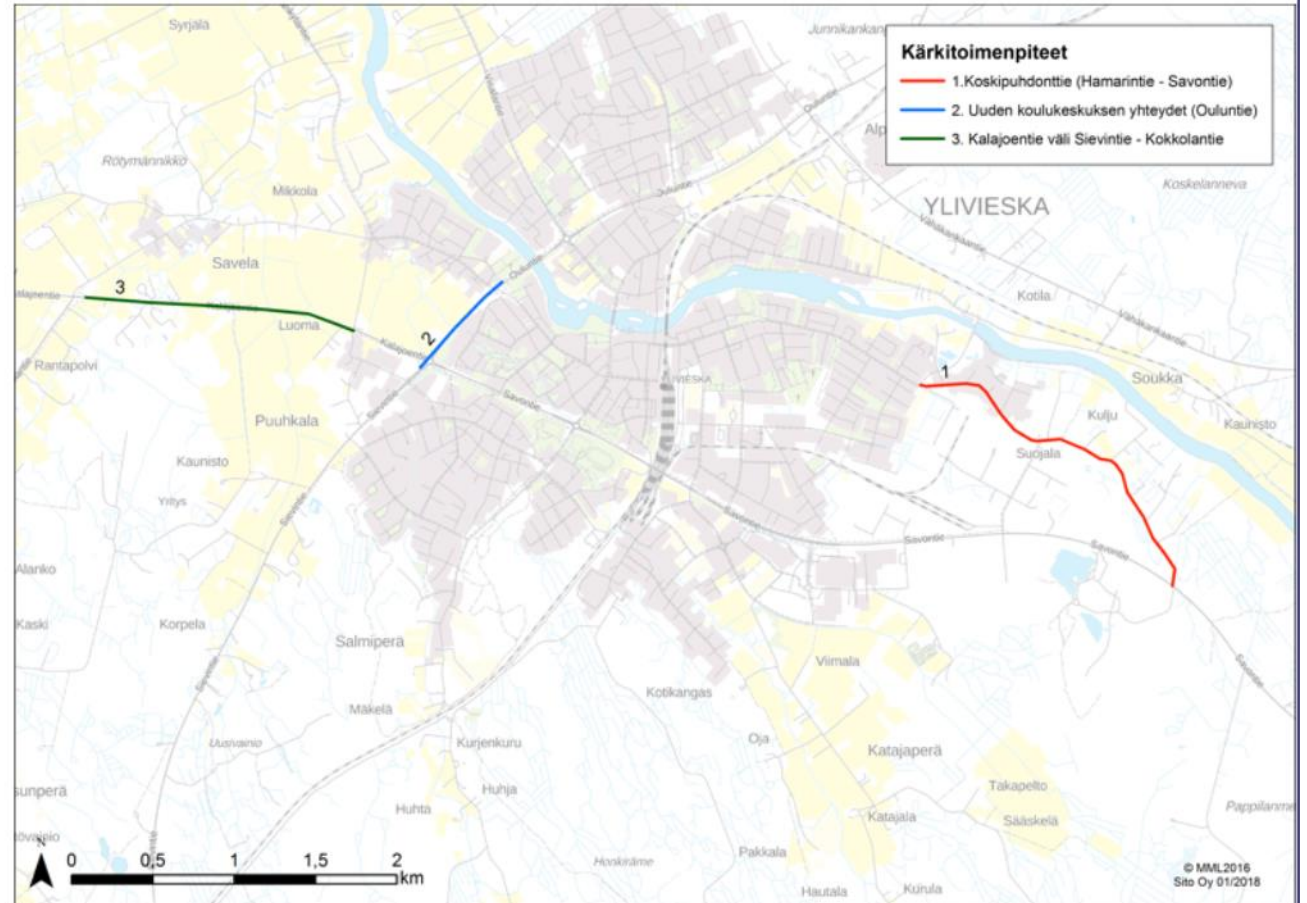
Viisaan liikkumisen suunnitelma lähtökohtana

- Tehtiin vuonna 2018 Ylivieskan kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen yhteistyönä.
- Vuorovaikutteisen suunnitteluprosessin tuloksena:
 - Pyöräliikenteen nykytila ja tavoiteverkko
 - Pyöräpysäköinnin ja henkilöliikenteen kehittämisen periaatteet
 - Kehittämisen painopisteet ja kärkihankkeet

1. Jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen TOP 3

- Koskipuhdontien jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen:
 - välille Hamarintie – Palkkitie: kevyen liikenteen väylä sekä hidasteita ja suojatiesuareke.
 - välille Palkkitie – Savontie: ajoneuvoyhteyden katkaiseminen Savontielle ja nopeusrajoituksen tarkistaminen sekaliikenteelle sopivaksi (max 40km/h).
- Uuden koulukeskuksen jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen suunnittelun edetessä.
- Kalajoentien kevyen liikenteen väylän rakentaminen Sievintien ja Kokkolantien välille.

SITOWISE

YLIVIESKA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

2. Pyöräilyn viitoituksen toteuttaminen

- Viitoitus suunnitellaan työssä toteutetun pyöräilyverkon toiminnallisen luokituksen perusteella. Viitoituksen runkona toimivat pääverkon reitit, jotka viitoitetaan aina. Tarpeen mukaan opastetaan myös pääverkkoa tukevia alueverkon osia.
- Kohteiden viitoituksen tulee jatkua aloituskohdasta katkeamattomana perille saakka.

Jalankulku- ja pyöräilyreittien viitoitus on tarpeen, koska ihmiset tuntevat hyvin yleensä vain oman lähiympäristönsä, esimerkiksi kaupunginosansa. Viitoituksella opastetaan ihmiset turvallisia ja miellyttäviä reittejä pitkin perille.

SITOWISE

YLIVIESKA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

3. Pyöräpysäköinnin kehittäminen

- Pyöräpysäköintipaikkoja tulee lisätä ja huomioida laatutekijät. Laatutekijöitä mm. esteettömyys ja helppokäyttöisyys.
- Tärkeimpiä pyöräpysäköinnin kehittämiskohteita:
 - Savarin kaupat (yhteistyötä ja ohjausta kaupunki/kaupat)
 - Rautatieasema (huomioitu kehittämissuunnitelmissa)
 - Keskusta (liikennealueella, osa autopysäköintipaikoista pyöräpysäköinnille). Erityisesti Kauppakatu

Pyöräpysäköinti on oleellinen osa pyöräilymatkaa ja pyöräilyyn liittyvää infrastruktuuria. Viisasta liikkumista voidaan edistää kehittämällä palveluiden, tärkeimpien liityntäpysäkkien ja kiinteistöjen pyöräpysäköintiä.

SITOWISE

YLIVIESKA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

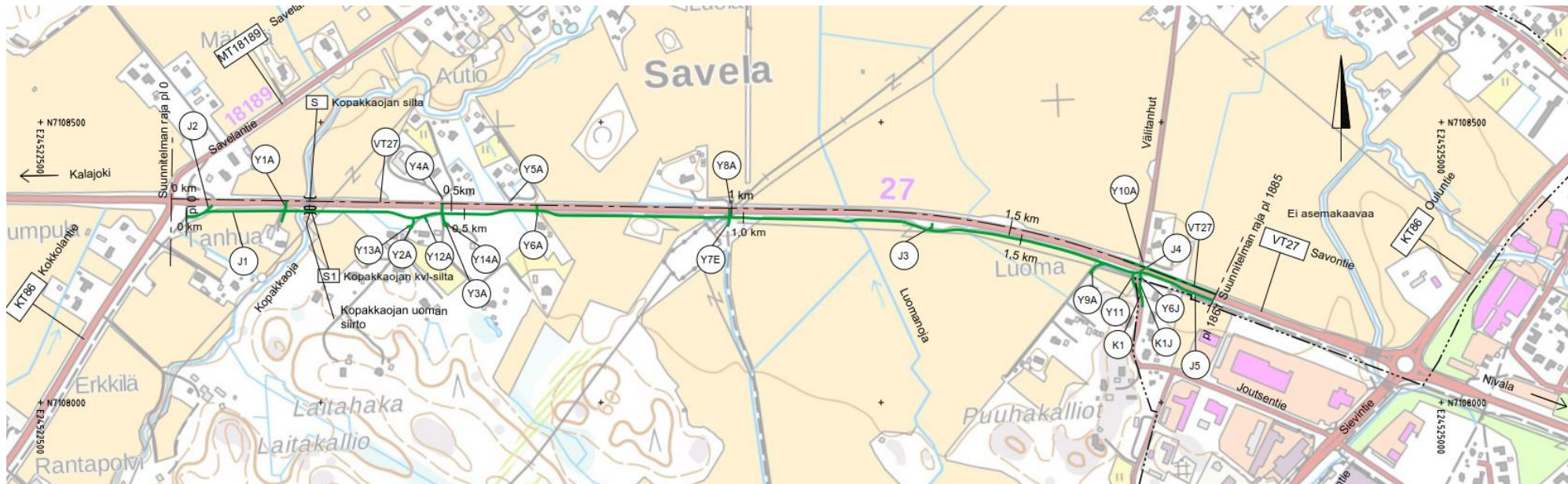
4. Viisaasiin kulkumuotoihin kannustaminen liikkumisen ohjauksen keinoin

- Kaupungin tekniset palvelut edistävät viisasta liikkumista mm. kaavoituksen keinoin sekä koordinoivat työtä kaupungin kaikkiin hallintokuntiin.
- Kaupungin oma malliesimerkki viisaan liikkumisen työpaikkana on tärkeä: Suositetaan mahdollisuuksien mukaan viisaita kulkumuotoja työasiamatkoilla, tarkistetaan viisaiden kulkumuotojen käyttöedellytykset kuten pyöräpysäköinti ja sosiaalitulat sekä tiedotetaan ja kampanjoidaan viisaasta liikkumisesta (kilometrikisa).
- Liikkumisen ohjauksen toimenpiteet kohdistettuna erityisesti suurimmille työpaikoille, kaupunkiorganisaatioon sekä kouluihin ja oppilaitoksiin.

Asenteisiin ja käyttäytymiseen vaikuttaminen on yksi keino muiden liikenteen kysynnän hallinnan keinojen joukossa, kun halutaan vaikuttaa liikkumisen määrään ja jakautumiseen eri liikennemuotojen kesken. Liikkumisen ohjauksessa korostuvat pääasiassa kannustavat ja informatiiviset keinot.

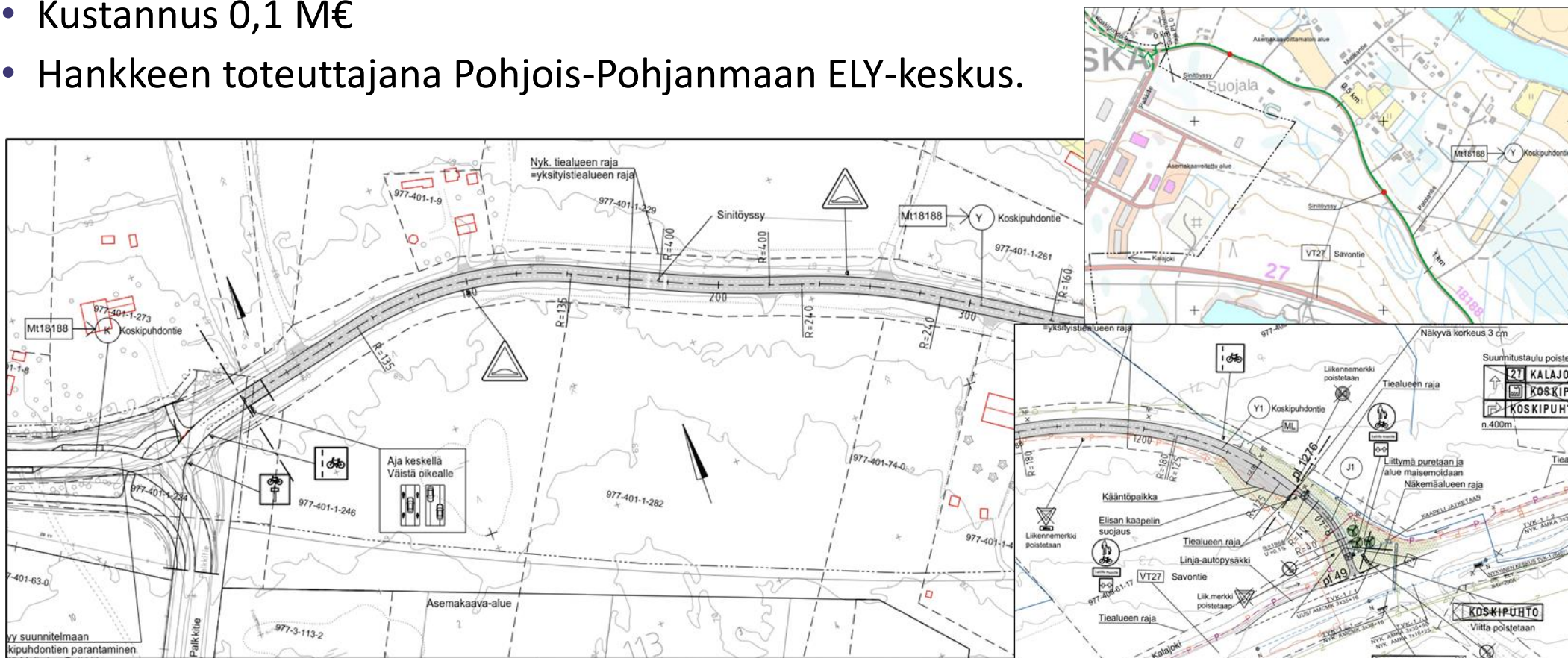
Suunnitelmat toteutukseen Vt 27 jkpp-tie välillä kt 86 (Kokkolantie) – Kalliontie, Ylivieska

- Toteutuksessa vuonna 2021 yhdistetty jalankulku- ja pyörätie.
- Hanke on kaksivuotinen.
- Hankkeen kokonaispituus on noin 1,8 km ja se sisältää vesistösillan.
- Kustannus 1,0 M€
- Hankkeen toteuttajana on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

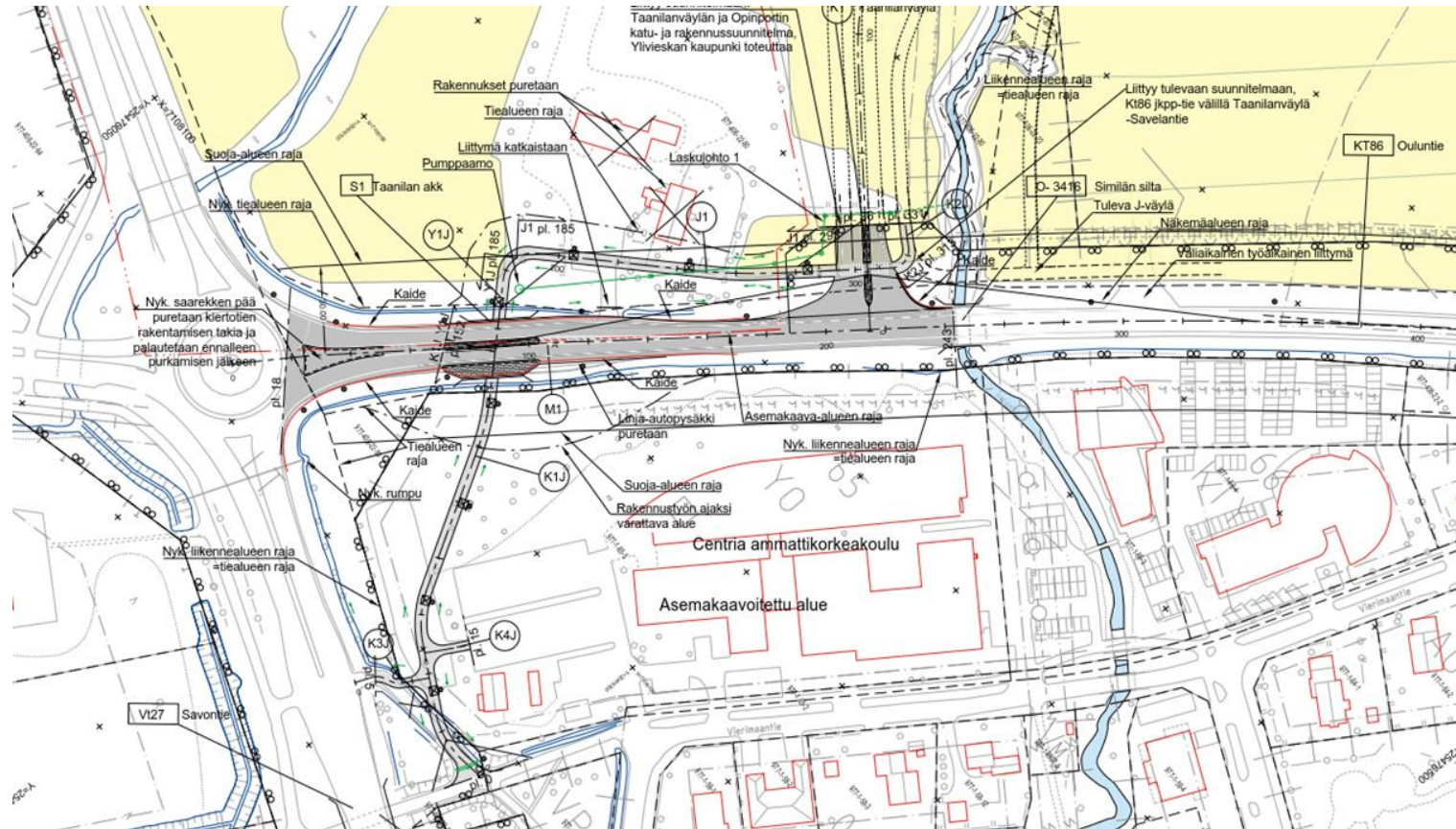
Suunnitelmat toteutukseen: Mt 18188 Koskipuhdontien loppuosa, Ylivieska

- Päälystysurakan yhteydessä toteutetaan kylätieratkaisu (Sattula)
- Kustannus 0,1 M€
- Hankkeen toteuttajana Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Suunnitelmat toteutukseen: Kt 86 Taanilan jkpp-alikulku, Ylivieska

- Alikulku valmistunut syksyllä 2021.
- Kustannus 0,85 M€
- Ylivieskan kunta suunnittelutti ja toteutti hankkeen.

Valtionapuhankkeita Pohjois-Pohjanmaalla

Liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeita Pohjois-Pohjanmaan kunnissa 2012–2021

Vuosi	Kunta	Hanke	Raportit
2012	Oulu	KÄPY ja liikenneturvallisuus	-
2012	Oulu	KÄPY kulkumuoto-osuuden kasvattaminen	-
2013	Koillismaa/ Kainuu	Liikkumisen ohjauksen toimintatapojen vieminen kuntien organisaatioihin	-
2014	Utajärvi	Pyöräilyn lisääminen kaikissa ikäryhmissä-> pyöräilyohjelma + kampanjat	-
2014	Oulu	Liikkumisen ohjauksen edistäminen	-
2015	Oulu	Pyöräpysäköinti	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Oulu_Pyorapysakointikonsepti_2015.pdf
2015	Muhos	Henkilöliikenteen organisointi	
			https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Oulu_Oulun_kaupungin_liikkumissuunnitelma_2016.pdf https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Oulu_P-P_Sairaanhoitopiirin_liikkumissuunnitelma_2016.pdf
2016	Oulu	Työpaikkojen liikkumisen ohjaus	
2016	Oulu	Kaupunkipyöräselvitys	https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lts_2017-12_kaupunkipyoran_toimintamalli_web.pdf
2017	Ylivieska	Ikäihmisten viisaan liikkumisen suunnitelma	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Ylivieska_loppuraportti_2017.pdf
2017	Oulu	Yhteiskäyttöpalveluautojen kehittäminen	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Yhteiskayttoautopalvelujen_edistaminen_Oulussa_tiivistelm%C3%A4_2017.pdf
2017	Liminka	Fiksun liikkumisen suunnitelma (työ/koulumatkat)	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Fiksun%20liikkumisen%20suunnitelma_Liminka_2017.pdf
		Kalajoen matkailualueen kestävän liikkumisen strategia	
2018	Kalajoki		https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Kalajoki_loppuraportti_2018.pdf
2019	Oulu	Pysäköintistrategia	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Oulu_loppuraportti_2019_pysakointiohjelma.pdf
2019	Oulu	Oulun seudun pyöräliikenteen brändäys	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Oulu_loppuraportti_2019_pyoraily.pdf
		Työpaikkojen liikkumisen ohjaus ja kestävän liikkumisen olosuhteita edistävät kohdekortit	
2020	Kempele		https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/LO2020_Loppuraportti_Liite1_Kempele.pdf
2020	Oulu	Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma	https://www.oulunjoukkoliikenne.fi/documents/6584597/8890548/Ruskon+kest%C3%A4v%C3%A4n+liikkumisen+selvityksen+loppuraportti.pdf/6712d071-5d16-4b2c-bf50-0f7191684b9e
2021	Liminka	Fiksun liikkumisen suunnitelman päivitys	Tekeillä
2021	Utajärvi	Jalankulun ja pyöräliikenteen kehittämisohjelma	Tekeillä
2021	Muhos	Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma	Tekeillä

Tieliikenteen turvallisuuden valtionavustushankkeita Pohjois-Pohjanmaan kunnissa 2017–2021

Vuosi	Kunta	Hanke	Raportit
2017	Oulu	Koulumatkan tienylitys	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Hankemuistio_Koululiitu_tien_ylitt%C3%A4minen.pdf
2018	Kalajoki	Viiden tähden koulureitit	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Kalajoki_Hankkeen%20esittely.pdf
2019	Oulu	Ajokieltoon määrättyt nuoret -osatutkimus	https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Loppuraportti%20Oulu%202019.pdf
2020	-	-	-

Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushankkeita Pohjois-Pohjanmaan kunnissa 2018–2021

Vuosi	Kunta	Hanke
2018	Ii	Jakkukylän silta
2018	Oulu	Linnanmaan Baana 2. vaihe
2019	Kempele	Pyöräilyn laatukäytävä ja Ylikylän yhtenäiskoulun pyöräpysäköinnin kehittäminen
2019	Liminka	Linnukkatien kevyen liikenteen väylän kehittäminen
2019	Oulu	Mäntybaana I
2020	Ii	Leipojantien jatke
2020	Kempele	Pyöräilyn pääreitti välillä Linnakangas-Metsokangas
2020	Kempele	Pyöräilyn aluereitti välillä Baana - Kiekkotie
2020	Oulu	Maikkulan Baana

Muita edistämissuunnitelmia, joissa ELY-keskus mukana 2017–2021

Vuosi	Kunta	Hanke
2017	Kajaani	Pyörätieverkon kehittämissuunnitelma
2018	Kuusamo	Viisaan liikkumisen suunnitelma
2018	Ylivieska	Viisaan liikkumisen suunnitelma